

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

Szkoła Podstawowa nr 61 im. Komisji Edukacji Narodowej w Poznaniu

1. Podstawa prawna

Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r. (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)

2. Wstęp

Szkolny Program Profilaktyki jest zgodny z Programem Wychowawczym Szkoły. Swoim działaniem obejmuje uczniów Szkoły Podstawowej, ich rodziców, a także wszystkich nauczycieli uczących. Szkoła z racji swojego charakteru jest terenem wczesnych działań profilaktycznych tzw. profilaktyki pierwszorzędowej mającej na celu promocję zdrowego stylu życia oraz zapobieganie sięganiu przez uczniów po używki (papierosy, alkohol, narkotyki), i przez to zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych. Działania profilaktyczne mają też przyczyniać się do zwiększenia odporności uczniów na oddziaływanie niekorzystnych czynników.

3. Cel ogólny Szkolnego Programu Profilaktyki to wspieranie wychowania, polegające na jednoczesnym:

- wspomaganie młodego człowieka we właściwym radzeniu sobie z trudnościami zagrażającymi prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
- ograniczaniu i eliminowaniu czynników ryzyka, które zaburzają rozwój i dezorganizują zdrowy styl życia,
- inicjowaniu i wzmacnianiu czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,

4. Czynniki ryzyka

- a) Warunki rodzinne: przynależność do niższej klasy społecznej, konflikty rodzinne, wielodzietność, słaba więź z rodzicami, brak nadzoru, kontroli ze strony rodziców, dezorganizacja rodziny, zaburzenia w komunikowaniu się
- b) Środowisko społeczne propagujące dane wzorce zachowań
- c) Problemy emocjonalne: maltretowanie w dzieciństwie, apatia lub otępienie emocjonalne, niedojrzałość emocjonalna, stresujące zdarzenia życiowe, niska samoocena, brak kontroli emocjonalnej
- d) Problemy szkolne: niepowodzenia w nauce, osiągnięcie słabych wyników, niewłaściwa postawa wobec obowiązków szkolnych, demoralizacja szkolna, grupa rówieśnicza, w której normą są zachowania dysfunkcyjne
- e) Upośledzenie fizyczne: komplikacje okołoporodowe, uszkodzenie narządów zmysłów, zaburzenia organiczne, zaburzenia równowagi neurochemicznej
- f) Problemy interpersonalne: odrzucenie przez rówieśników, brak celów życiowych, alienacja i izolacja.
- g) Opóźnienie rozwoju: inteligencja poniżej normy, deficyt uwagi, trudności w czytaniu, brak odpowiednich nawyków i umiejętności związanych z pracą
- h) Wzorce czerpane z telewizji, Internetu i gier komputerowych

5. Czynniki chroniące

- a) silna więź emocjonalna z rodzicami,
- b) wsparcie ze strony bliskich osób,
- c) zainteresowanie nauką szkolną,
- d) regularne praktyki religijne,
- e) uwewnętrzniony szacunek do norm, wartości, autorytetów,
- f) miejsce w pozytywnej grupie,
- g) stała opieka sprawowana przez kompetentną osobę dorosłą,
- h) rozwijanie własnych zainteresowań,
- i) zdolności umożliwiające dobre wyniki w nauce,
- j) umiejętność rozwiązywania problemów, radzenia sobie z emocjami,
- k) wrażliwość społeczna,
- l) poczucie własnej skuteczności,

6. Zadania nauczycieli w zakresie profilaktyki pierwszorzędowej :

- stwarzanie przyjaznego klimatu (dobra komunikacja, osobowe relacje między nauczycielami i uczniami, udzielanie emocjonalnego wsparcia dzieciom i młodzieży, szczególnie w trudnych dla nich sytuacjach),
- wypracowanie wspólnej polityki szkoły wobec agresji (także werbalnej), przemocy oraz konsekwentne jej wdrażanie,
- budowanie dobrych relacji z rodzicami i pozyskiwanie ich jako sojuszników w realizacji działań wychowawczych i profilaktycznych, prowadzonych przez nauczycieli,
- pomoc uczniom mającym trudności w nauce,
- wczesne rozpoznawanie uczniów z grup ryzyka i kierowanie ich do pedagoga lub psychologa w celu przeprowadzenie wstępnej diagnozy,
- kierowanie uczniów zagrożonych (w porozumieniu z rodzicami) do poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej instytucji udzielającej specjalistycznej pomocy,
- udzielanie uczniom i rodzicom informacji o specjalistycznej pomocy poza szkołą,
- szkolenie się kadry pedagogicznej w zakresie profilaktyki zagrożeń oraz umiejętności wychowawczych,

7. Szkolny Program Profilaktyki jest realizowany przez:

- Wychowawców klas,
- Nauczycieli przedmiotów,
- Psychologa/pedagoga szkolnego,
- Dyрекcję szkoły,
- Personel szkoły,
- Instytucje wspomagające (Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna nr 8, Policja, MOPR, PCK),

8. Diagnoza

Szkolny Program Profilaktyki opracowano na podstawie diagnozy, do której posłużyły:

- a) obserwacja zachowań uczniów podczas zajęć pozalekcyjnych i przerw,
- b) analiza dokumentacji wewnątrzszkolnej (dzienniki, frekwencja),
- c) kontakty z sądem i policją,

Powyższe badania pozwoliły ustalić listę zagrożeń występujących w szkole i w środowisku:

- stosowanie przemocy werbalnej i fizycznej,
- trudności we współżyciu w grupie (rywalizacja, trudności integracyjne, brak umiejętności komunikacyjnych, nieśmiałość, poczucie odrzucenia),
- problemy dydaktyczne,
- sporadyczny kontakt z paleniem papierosów, pić alkoholu,
- bezkrytyczny odbiór wzorców zachowań i reklam prezentowanych w mediach,
- niskie kompetencje wychowawcze niektórych rodziców uczniów,

9. **Cele szczegółowe Szkolnego Programu Profilaktyki:**

- a) Profilaktyka uzależnień
- b) Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym
- c) Pogłębienie samoświadomości uczniów i kształcenie umiejętności interpersonalnych
- d) Wsparcie dla opiekunów uczniów (rodziców, nauczycieli)

Cele szczegółowe	Zadania dla nauczycieli
Profilaktyka uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> – przekazanie informacji dotyczących destrukcyjnego wpływu substancji uzależniających – wdrażanie w poczucia odpowiedzialności za siebie i swoje wybory – kształcenie nawyku dokonywania wyborów zgodnych ze swoim zdrowiem (także zaburzenia łaknienia) – kształcenie umiejętności unikania zagrożeń (uzależnienia) – kształcenie umiejętności asertywnych – umożliwienie alternatywnych form spędzania wolnego czasu (sport, sztuka, zdobywanie wiedzy) – poznanie i wzmacnianie mocnych stron ucznia – reagowanie na dostrzeżone symptomy zażywania substancji uzależniających
Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym, przewycięzania trudności dydaktycznych	<ul style="list-style-type: none"> – rozwijanie pro-społecznej hierarchii wartości – uświadamianie konsekwencji pewnych zachowań – ćwiczenie takich umiejętności jak świadomość przeżywanych uczuć i sposobu ich wyrażania (u siebie i innych) – empatia – wchodzenia w głębokie relacje społeczne opierające się na szacunku – radzenia sobie ze stresem – konstruktywnego rozwiązywanie konfliktów – rozwijanie pamięci, koncentracji, uwagi, logicznego myślenia, wyobraźni, spostrzegawczości, – umiejętności swobodnego wypowiedzenia się poprzez gry i zabawy, dyskusje
Pogłębienie samoświadomości uczniów i kształcenie umiejętności interpersonalnych	<ul style="list-style-type: none"> – ukazywanie autorytetów w świecie współczesnym (dobre wzorce zachowań) – propagowanie wartości: rodzina, tradycja, patriotyzm – wzmacnianie mocnych stron ucznia i rozwój zainteresowań – uczenie określania i realizacji postawionych celów, podejmowania decyzji – rozwijanie umiejętności komunikacyjnych (rozpoznawania i wyrażania uczuć)

Wsparcie dla opiekunów uczniów (rodziców, nauczycieli)	<ul style="list-style-type: none"> – edukacja rodziców (rozwój umiejętności wychowawczych) – uczenie umiejętności komunikacyjnych, rozwiązywania konfliktów, stawiania granic, wyciągania konsekwencji – uświadomienie zagrożeń płynących z niekontrolowanego korzystania z mediów (telewizja, komputer, Internet) – dla nauczycieli: radzenie sobie z agresją w klasie, umiejętności interpersonalne, mediacyjne
--	---

10. Strategie i metody realizacji Programu Profilaktycznego

Program profilaktyczny będzie realizowany w trakcie lekcji przedmiotowych, godzin wychowawczych, zajęć pozalekcyjnych, a także innych działań edukacyjnych szkoły. Treści programowe realizowane muszą być w różnorodnych sposób, za pomocą różnych strategii, tak aby zajęcia były ciekawe, pobudzały do myślenia, analizowania, wnioskowania i właściwego działania w życiu codziennym.

a) Strategie informacyjne (metody):

- pogadanki, spotkania ze specjalistami,
- prezentacje filmów,
- wycieczki tematyczne,
- praca w oparciu o tekst przewodni (książkę),
- prezentacje teatralne,

b) Strategie edukacyjne (metody):

- realizacja znanych programów edukacyjnych,
- drama, przedstawienia, rysunki,
- burza mózgów, dyskusje, techniki uzupełniania zdań,
- symulacje różnych sytuacji życiowych (np. rozwiązywanie wymyślanego konfliktu),
- gry i zabawy dydaktyczne,
- praca w małych grupach,
- uroczystości szkolne,

c) Strategie działań alternatywnych (metody):

- koła zainteresowań,
- zajęcia w ramach Programu Profilaktyczno – Edukacyjno – Wychowawczego,
- wycieczki, festyny,
- zajęcia i zawody sportowe,

d) Strategie interwencyjne (metody):

- interwencja w środowisku szkolnym ucznia,
- pomoc psychologiczna, pedagogiczna (prowadzona przez specjalistę),
- terapia specjalistyczna indywidualna, grupowa (prowadzona przez specjalistę),

11. **Efekty działań.**

Efekty naszych działań, czyli to, co chcemy osiągnąć:

- wyciszenie agresji,
- nabycie umiejętności samodzielnego rozwiązywania konfliktów przez uczniów,
- podniesienie poziomu poczucia bezpieczeństwa w szkole,
- świadomość zagrożeń płynących z uzależnień,
- wzrost kompetencji nauczycieli i rodziców w zakresie radzenia sobie w trudnych sytuacjach wychowawczych,
- pozyskanie rodziców do aktywnej współpracy,
- wzrost poczucia własnej wartości, umiejętność dokonania samooceny,
- podniesienie poziomu świadomości występujących zagrożeń i sposobów zapobiegania im,
- objęcie opieką jak największej liczby dzieci zaniedbanych środowiskowo,
- zmniejszenie deficytów rozwojowych i skutków dysleksji,
- poprawa kultury zachowań i kultury języka,
- wypracowanie umiejętności organizowania czasu wolnego,
- podniesienie poziomu świadomego i umiejętnego korzystania z komputerów, telewizji i Internetu,
- wyrobienie prawidłowych reakcji w sytuacji zagrożenia,

12. **Ewaluacja**

a) Metody zbierania informacji:

- Metody bezpośrednie:
obserwacja, analiza odpowiednich dokumentów szkolnych, analiza osiągnięć uczniów, wywiady, itp.
- Metody pośrednie:
badania kwestionariuszowe: ankiety, kwestionariusze badania postaw, techniki socjometryczne, prace uczniów, itp.

b) Opracowanie i prezentacja wyników badań

Wyniki zostaną opracowane w postaci raportu dotyczącego analizy sytuacji wychowawczej szkoły.

Do ogólnej wiadomości zostaną podane:

- podczas Rad Pedagogicznych,
- spotkań z rodzicami
- godzin wychowawczych w klasach